

Etelä-Tapiolan lukion työelämälähtöinen toimintasuunnitelma

Kuvaus nykytilanteesta

Etelä-Tapiolan lukio on noin 550 opiskelijan lukio, jonka painotuksena on Yhteiskunta- ja taloustieteet. Jo tämän painotuksen seurauksena koulun henkilökunnan orientaatio ympäröivään yhteiskuntaan on avoin ja kiinnostunut ja samaa asennetta pyritään aktiivisesti rohkaisemaan myös opiskelijoille. Koulussa on annettu yrittäjyyskasvatusta osana yhteiskuntaopin oppiainetta jo vuosia (NY 24H leirit, Nuori Yrittäjyys -projektit). Erilaiset NY projektit ovat myös näkyneet koulun arjessa kuten I'm Blue -limonadi tuotemerkki, Bugman's Best -sirkkaproteiinipatukka ym.

Etelä-Tapiolan lukio on työyhteisönä sitoutunut koko lukioikäluokan käsittävään TET-päivään, joka toteutetaan vuosittain kakkosvuosikurssin opiskelijoille Job Shadowing-muotoisena asiantuntijavarjostuksena. Kokemukset sekä opiskelijoiden keskuudessa että opettajien ja opinto-ohjaajien näkökulmasta ovat olleet todella rohkaisevia ja avartavia; lukiolaisia on ollut varjostamassa kirurgia leikkaussalissa, Ylen uutisankkuria uutistoimituksessa, aivokuvantamiseen tutustumassa PET-keskuksessa ym. Nämä kontaktit opiskelijat ovat hankkineet itse omaa uteliaisuuttaan seuraten, ottamalla yhteyttä asiantuntijoihin mahdollisimman ennakkoluulottomasti mahdollisimman korkealta taholta.

TET-päivän kokemukset puretaan kakkosten työelämäpäivässä, missä kaikki opiskelijat pääsevät kertomaan TET-kokemuksistaan ammattialoihin jaettuissa pienryhmissä ja loppupäivän ohjelma koostuu eri asiantuntijatason ammattilaisten urakertomuksista, joista opiskelijat valitsevat heitä eniten kiinnostavat alustukset. Näitä kontakteja on saatu sekä opiskelijoiden vanhempien keskuudesta että jo työelämään ehtineistä alumneista.

Etelä-Tapiolan lukiossa on myös perustettu erillinen koulukohtainen opintojakso Johtaminen ja vuorovaikutus, jonka koko sisältö on suunniteltu sisältämään mahdollisimman paljon käytännön esimerkkejä ja alustajia työelämän eri osa-alueilta. Opiskelijoiden kokemukset ja palautteet tästä opintojaksosta ovat olleet ylistäviä ja selkeästi kurssi on tarjonnut osallistujille mieleenpainuvia ja käytännönläheisiä kokemuksia.

Koululla on myös aktiivinen alumnyhdistys, joka on järjestänyt opiskelijoille erilaisia teematapahtumia kuten alumnipäivää, johon on osallistunut useita alumneja kertomaan omista työuristaan ja koulutustaustastaan. Alumnyhdistyksen puheenjohtaja vierailee säännöllisesti koululla esimerkiksi opettajankokouksissa tai muutoin ideoimassa mahdollisia yhteistyömuotoja.

Opettajat ovat jo tässä työelämäyhteistyön tilanteessa aktiivisia rikastuttamaan omaa opetustaan koulun ulkopuolisilla kontakteilla, vierailuilla oppiaineen aihepiirin organisaatioihin ja mahdollisuuksien mukaan myös yrityksiin eri toimialoilla. Opettajia rohkaistaan tähän toimintaan talon johdon puolelta ja positiivisia kokemuksia jaetaan työyhteisön sisällä. Koulun

henkilökunta on sitoutunut toteuttamaan LOPS2019 mukaisia työelämäyhteistyön tavoitteita ja henkeä.

Kehittämistavoitteet osana Tunne Työ 2.0 hanketta ja LOPS2019 käyttöönottoa

1. Nykyisten rikkaiden työelämäkontaktien vakiinnuttaminen osaksi eri oppiaineiden toimintaa osana LOPS2019 käyttöönottoa
2. Koulun oman alumnipankin esittely opettajille ja olemassa olevien kontaktien levittäminen eri aineryhmien opettajille
3. Aktiivisen työelämäyhteistyön mallin levittäminen mahdollisuuksien mukaan myös osaksi IB-opetusta opetussuunnitelmaeroista riippumatta

1. Toiminnan vakiinnuttaminen

LOPS2019 käyttöönotto on tuonut näkyväksi jo olemassa olevaa työelämäyhteistyötä ja korostanut, että tämä toiminta kuuluu LOPSin mukaan kaikkiin oppiaineisiin ja aineryhmiin.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

LOPS2019

Etelä-Tapiolan lukiossa opettajia kannustetaan pohtimaan, millä uuden LOPSin opintojaksoilla erilainen koulun ulkopuolelle suuntautuva toiminta parhaiten palvelisi opintojakson oppimistavoitteita. Opettajalla on päätösvalta oman opetuksensa sisällöstä ja hänellä itsellään on paras käsitys siitä missä kohtaa koulun ulkopuolinen kontakti on omiaan parantamaan kurssin oppimistavoitteiden saavuttamista. Kaikkeaa opetuksen suunnittelua ohjaa opiskelijan oppimisen auttaminen sekä opintojakson sisällöllisen että laaja-alaisen osaamisen osalta.

Etelä-Tapiolan lukiossa myös korostetaan, että luontevin tapa tarjota esimerkkejä kunkin oppiaineen ammattialaan liittyvistä työtehtävistä, on oppiaineen opintojaksojen opetus. Myös tästä syystä kaikkia opettajia rohkaistaan hyödyntämään työelämässä toimivia vierailijoita osana opetustaan.

Opettajan ilmaistessa, että hän kaipaa tukea työelämälähtöisen pedagogiikan kehittämisessä, häntä tuetaan ideoimalla yhdessä miten yhteydenotoissa pääsee alkuun ja millainen toiminta soveltuisi kyseessä olevaan teemaan. Myös aineryhmissä jaetaan kokemuksia hyväksi koetuista vierailukohteista ja niiden annista opintojaksojen sisältöön. Kokemusten jakamisen merkitys korostuu erityisesti henkilöstön vaihtuessa ja uusien opettajien perehdyttämisessä LOPS2019 mukaiseen työelämälähtöisyyteen.

2. Kontaktien levittäminen kaikkiin aineryhmiin

LOPS2019 linjauksessa jonkinlainen työelämäyhteistyö leimaa kaikkien aineryhmien toimintaa. Etelä-Tapiolan lukiossa nähdään tämän lisäksi, että ainoa tapa rakentaa kestävää muutosta ja rakentavia, tarkoituksenmukaisia yhteistyömuotoja opetukseen, on luottaa ja kunnioittaa opettajan ammatillista näkemystä oman oppiaineensa tarpeista.

Samanaikaisesti yhteydenottamisen kynnystä madaltamaan on osana Tunne Työ 2.0-hanketta haluttu koota erillinen kontaktipankki alumniyhdistyksen uravierailuun sitoutuneista alumneista. Alumnipankki esitellään opettajille osana kevään 2021 VESO-päivää antamaan kaikille opettajille käsitys mistä yhteistiedot löytyvät ja mistä voi tarkistaa millaiseen yhteistyöhön alumni itse on halukas osallistumaan.

Myös jo pitkään työelämäyhteistyötä tehneitä opettajia rohkaistaan jakamaan kontaktejaan muille aineryhmän opettajille, jotta hedelmällinen yhteistyö ei olisi liiaksi leimautunut yhden opettajan aktiivisuuden varaan vaan samaa yhteyshenkilöä voidaan lähestyä myös muiden opettajien toimesta. Yhteistyön merkitys korostuu myös henkilöstövaihdosten aikana.

3. IB-opetuksen työelämälähtöisyyden tukeminen

Etelä-Tapiolan lukiolla on opetushallituksen erityistehtävä tarjota kansainvälistä International Baccalaureate koulutusta. Koulut ovat hallinnollisesti kaksi erillistä opetusyksikköä, mutta käytännössä IB lukio on kiinteä ja pysyvä osa Etelä-Tapiolan lukiota. Iso osa opettajista myös opettaa sekä IB lukiossa että kansallisen opetussuunnitelman lukiossa.

IB lukion opetussuunnitelmaa säätelee kansainvälinen IBO-organisaatio, joten se noudattaa omaa sisältöään opetustavoitteiltaan ja sisällöiltään. IB-opetussuunnitelmassa työelämäyhteistyötä ei ole kirjoitettu yhtä kiinteästi osaksi opetussuunnitelmaa, mutta opettajalla on myös tässä järjestelmässä autonomia arvioida miten eri opintojaksojen oppimistavoitteet parhaiten saavutetaan ja palveleeko tätä tarkoitusta jonkinlainen koulun ulkopuolinen yhteistyö, organisaatiovierailu tai asiantuntija-alustus koulussa.

Kun iso osa opettajista opettaa sekä kansallisella että IB puolella, toimivien esimerkkien levittäminen esimerkiksi IB opettajankokouksissa on luonteva ja harkinnanarvoinen mahdollisuus tarjota opettajille ideoita omaan opetuksensa kehittämiseen.

Tavoitteiden saavuttamisen mittarit

2021-2022 lukuvuodesta lähtien uuden opetussuunnitelman käyttöönotto etenee vuosikurssi kerrallaan. Opettajat kehittävät omaa opetustaan uuden LOPSin hengessä ja tämän toimintasuunnitelman toteutumisen mittarina on että LOPSin ollessa täysimääräisesti kaikkien vuosiluokkien osalta käytössä, jokaisessa oppiaineessa tapahtuu jotakin työelämäyhteistyötä osana valtakunnallisten opintojaksojen ohjelmaa. Yhteistyön muodot jätetään tarkoituksella kunkin opettajan oman harkinnan varaan, Etelä-Tapiolan lukioyhteisössä on vahva luottamus kollegoiden ammattitaitoa kohtaan.

Toinen mittari on alumnipankin kontaktien käyttöaste. Jokaisesta yhteydenotosta opettaja ohjeistetaan jättämään pankkiin merkintä, jotta tiedetään ettei yksittäistä kontaktia rasieta liiaksi koulun yhteydenotoilla. Samalla nämä merkinnät toimivat myös mittarina kuinka mittavasti kontaktipankkia hyödynnetään yhteydenotoissa.

Kolmas mittari ovat opiskelijoiden kokemukset työelämäteemojen näkymisestä osana opintojaksojen sisältöjä. Tätä on helppoa kartoittaa erillisellä kyselyllä opiskelijoiden kokemuksista. Kyselyyn on myös mahdollista sisällyttää avoimia vastausvaihtoehtoja toivotun kaltaisen toiminnan ideointiin. Monesti parhaat kehittämissideat ovat syntyneet opiskelijoiden osallistamisen myötä. Etelä-Tapiolan lukio hyödyntääkin säännöllisesti sekä Opiskelijakunnan hallituksen että Tutor-opiskelijoiden edustajia osana kehittämistyöryhmiä ja VESO-kokouksia. Tällöin myös opiskelijoiden ääni heidän kokemistaan tarpeista tulee selkeästi kuulluksi.